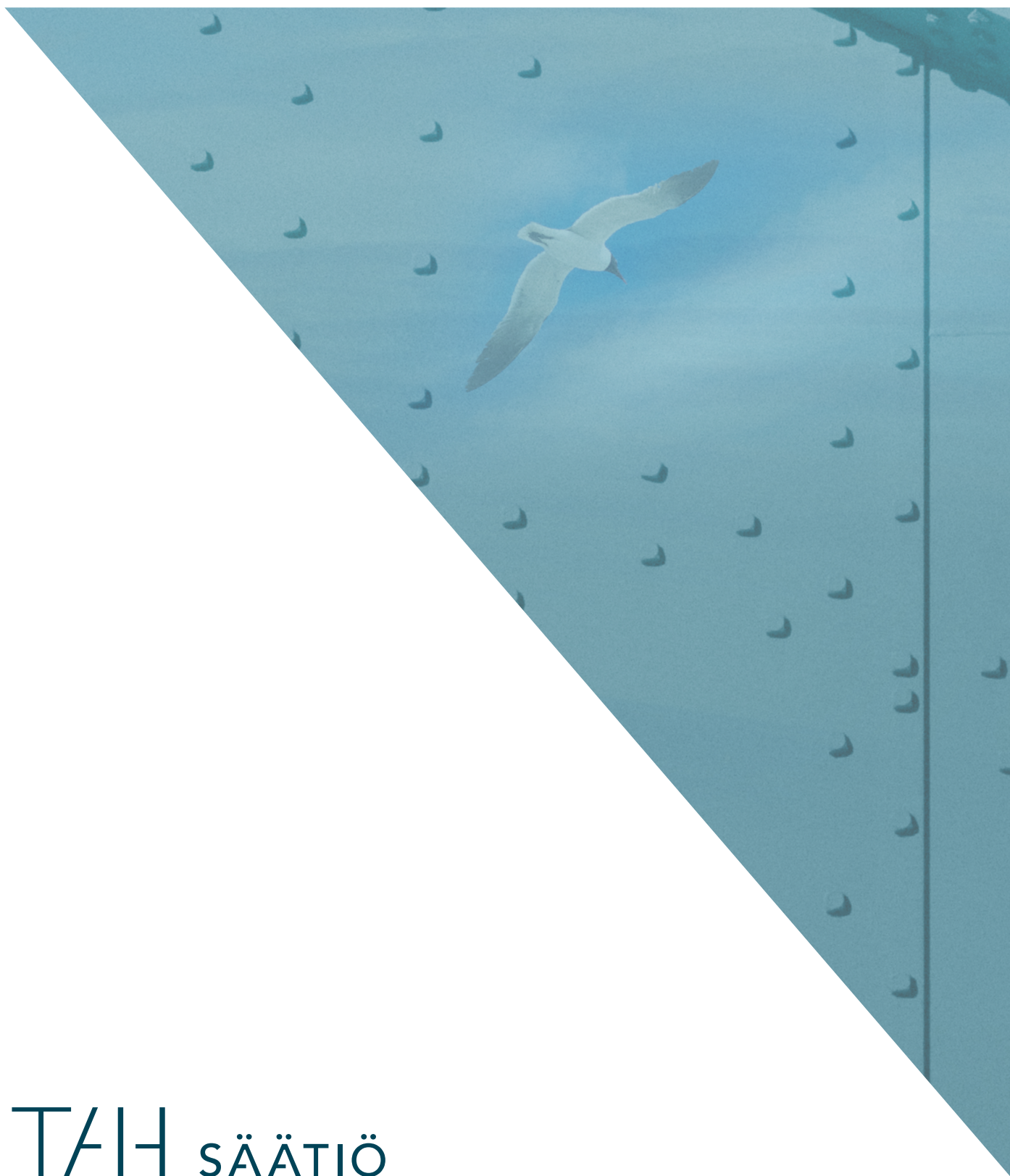

TAH SÄÄTIÖ

Ympäristöohjelma
2025–2030

Sisällysluettelo

1. Ympäristöstrategian jalkauttamisen lähtökohdat 3

Strategian mukaisesti
ympäristöohjelmaan sopivia hankkeita 4

Hankkeiden arviointi 5

2. Säätiön ympäristörahoituksen keskittäminen kohdealueille ja hankeportfolioiden rakentaminen 7

Toimijoiden vahvistaminen 11

Etsivän hanketyön vaatimat
resurssit ja jälleenrahoittajien rooli 12

3. Säätiön ympäristöhankkeiden kohdealueet 2025–2030 13

Hiilineutraali teräs 13

Kestävyyismurrosta edistävät hankkeet 14

Pääomavirtoihin
kohdistuva vaikuttamistyö 15

1. Ympäristöstrategian jalkauttamisen lähtökohdat

TAH-säätiö päätti vuonna 2019 kirkastaa tavoitteitaan ja panostaa strategiaprosessiin. Tuloksena syntyi uusi strategia vuosille 2020–2025, jossa määritetään säätiön keskitävän toimintansa ympäristökriisin torjuntaan ja erityisesti päästöjen nopeaan leikkaamiseen.

Tämän pohjalta säätiö julkaisi vuonna 2021 ensimmäisen ympäristöohjelmansa, jossa lähdettiin jalkauttamaan säätiön strategiaa ympäristöhankkeiksi. Ympäristöohjelman keskeisenä tavoitteena on ollut löytää sellaiset kohdealueet ja niihin liittyvät hankkeet, joissa voidaan edistää ja konkretisoida strategiassa määriteltyjä tavoitteita. Vuosina 2020–2025 säätiö on kohdistanut rahoituksensa pääasiallisesti teräksen päästövähennysten edistämiseen kansainvälisesti.

Säätiön strategiaa päivitettiin vuonna 2025. Nykyinen strategia kattaa vuodet 2025–2030. Strategiassa päätavoitteena on edelleen hiilidioksidipäästöjen nopea ja skaalautuva vähentäminen. Käsillä oleva säätiön uusittu ympäristöohjelma 2025–2030 perustuu tähän päivitettyyn säätiön strategiaan. Vaikka terästyötä rahoitetaan edelleen voimakkaasti, uusien kohdealuei-

den kartoitus on valmistelussa.

Strategian mukaisesti säätiö pyrkii tunnistamaan ja tukemaan hankkeita, jotka luovat systeemitason kokonaisvaltaisia muutoksia ja jotka liittyvät energiantuotannon, elinkeinoalojen, kuten teollisuuden ja kaupan, päästöleikkauksiin tai kestävien raaka-aineiden innovaatioihin, hiilineutraaliuteen ja niihin liittyvän teknologian tukemiseen tai vaikuttavan sääntelyn laativamiseen. Näiden tavoitteiden pohjalta säätiö on ympäristöohjelmassa kartoittanut ja valinnut kohdealueita, joihin se keskittää ympäristöhankkeiden rahoituksen.

Kohdealueella tuettavien hankkeiden tärkein valintakriteeri on arvio siitä, kuinka tehokkaasti ne luovat edellytyksiä päästöjen nopealle alasajolle tai merkittävälle vähentämiselle. Kaikki tuettavat hankkeet tullaan arvioimaan tämän kriteerin perusteella. Tuettavien hankkeiden edellytyksenä on myös tekojen skaalautuvuus, eli kyky laajentua pienestä mittakaavasta suureen. Hankkeissa ja niiden rinnalla säätiö haluaa edistää keskustelua kestävyysmurroksen tärkeydestä ja sen vaatimista ratkaisuista.

Säätiö pyrkii tukemaan hankkeita, jotka luovat **systeemitason kokonaisvaltaisia muutoksia.**

STRATEGIAN MUKAISESTI YMPÄRISTÖOHJELMAAN SOPIVIA HANKKEITA

a. Hankkeet, joilla on nopeita ja tehokkaita positiivisia ilmastovaikutuksia ja skaalautuvuutta globaalisti.

b. Hankkeet, jotka liittyvät energiantuotannon ja elinkeinoalojen, kuten teollisuuden ja kaupan, päästöleikkauksiin ja kestävien raaka-aineiden innovaatioihin.

c. Hankkeet, jotka löytävät ratkaisuja päästöleikkauksia koskevaan sääntelyyn.

d. Hankkeet, jotka luovat edellytyksiä systeemitason muutoksille kansainvälisesti.

Hankkeita rahoitettaessa arvioidaan myös niiden vaikutus muihin ympäristökriisin osa-alueisiin. Niinpä rahoituksessa välte-
tään hankkeita, joilla on riski luoda uusia ympäristöongelmia tai pahentaa merkittä-
västi olemassa olevia ympäristöongelmia. Hankkeiden positiiviset vaikutukset eri-
tyisesti luontokadon pysäyttämiseen katso-
taan niille eduksi.

Vaikutukset
erityisesti
**luontokadon
pysäyttämiseen**
katsotaan eduksi.

HANKKEIDEN ARVIOINTI

Kohdealueiden hankkeita arvioidaan säätiön ympäristöstrategian pohjalta seuraavin arviointikriteerein. Näillä kriteereillä pyritään erottelamaan, minkälaisia päästövähennyshankkeita alueet mahdollistavat. Kriteerit ovat seuraavat:

Nopeus	Laajuus	Energia ja teollisuus	Säätely	Systeeminen vaikutus	Biodiversiteetti	Lisäarvo	Riskittömyys
A	B	C	D	E	F	G	H

A. Nopeus: Hankkeet, joilla on nopeita ja merkittäviä positiivisia ilmastovaikutuksia.

B. Laajuus: Hankkeet, joilla on skaalautuvuutta globaalisti suuriksi päästövähennyksiksi.

C. Energia ja teollisuus: Hankkeet, jotka liittyvät energiantuotannon, elinkeinoalojen ja kestävien raaka-aineiden innovaatioihin tai hiilineutraaliin teknologiaan.

D. Säätely: Hankkeet, jotka tuovat ratkaisuja päästöleikkauksia koskevaan säätelyyn.

E. Systeeminen vaikutus: Hankkeet, jotka luovat edellytyksiä systeemitason muutoksille.

F. Biodiversiteetti: Hankkeet, joilla on merkittäviä synergioita biodiversiteetin suojelussa.

G. Lisäarvo: Hankkeet, joilla säätiö voi luoda merkittävästi lisäarvoa ilmastonsuojelulle.

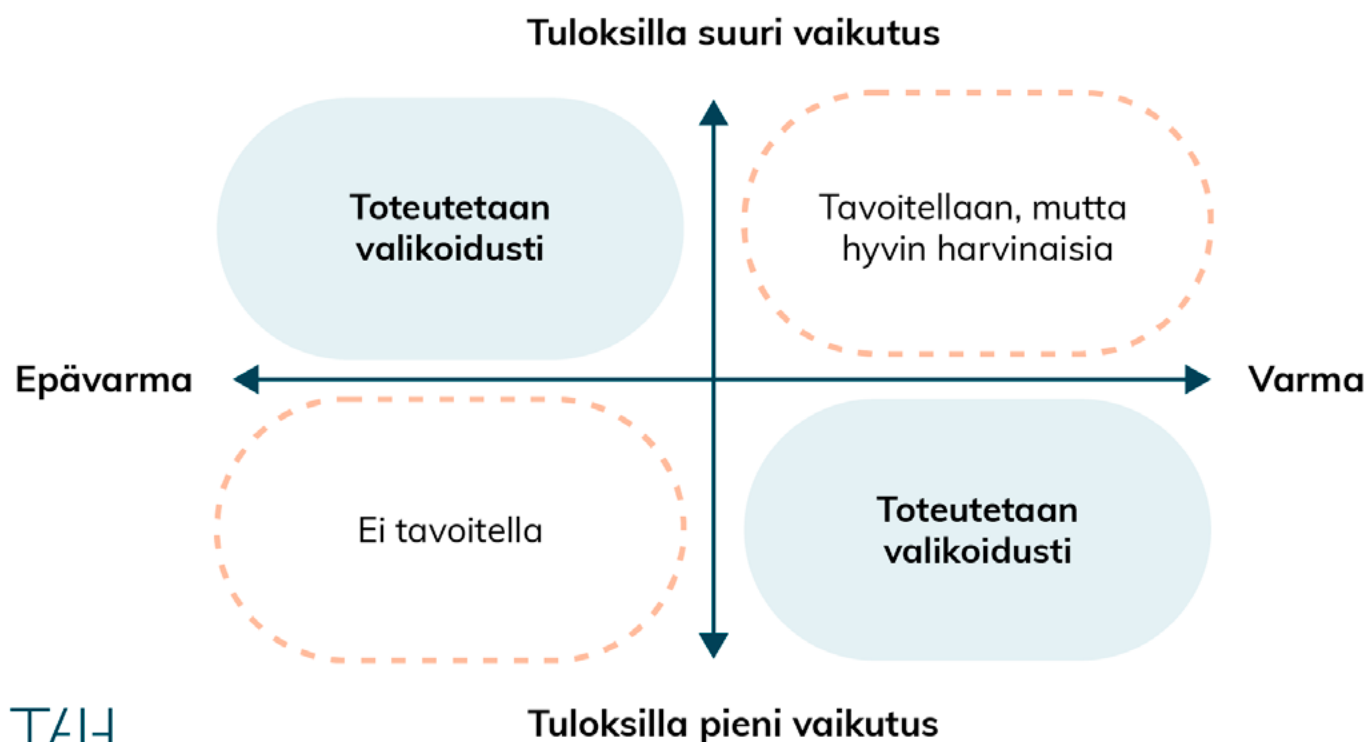
H. Riskittömyys: Hankkeet, joilla on pieni riski sille, ettei hanke tuota tuloksia.

Hankkeita arvioitaessa säätiö arvioi myös hankkeen riskialttiuden. Epävarmat ja vaikutuksiltaan pienet hankkeet pyritään karsimaan lähtökohtaisesti pois ja etsimään hankkeita, jotka olisivat mahdollisimman varmoja, nopeita toteuttaa ja ilmastovaikutuksiltaan suuria. Tällaisia hankkeita ei ole ilmastokentässä juurikaan tarjolla, joten hankkeiden valinnassa joudutaan aina pohtimaan säätiön riskinottohalua.

Hankkeita arvioitaessa säätiö arvioi myös **hankkeen riskialttiuden**.

Riskinottohalua koetellaan hankkeiden valinnassa

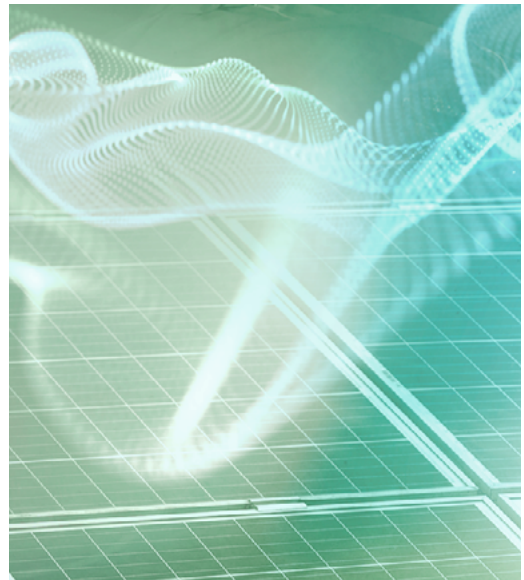
Säätiö etsii ennen kaikkea hankkeita, jotka ovat mahdollisimman varmoja, nopeita toteuttaa ja ilmastovaikutuksiltaan suuria.

Valmisteluissa esiin tullut tieto kohdealueiden kehityksestä ja niiden epävarmuuksista ja yhteyksistä tukevat melko hajautettua lähestymistapaa, ainakin työn alkuvaiheessa.

2. Säätiön ympäristörahoituksen keskittäminen kohdealueille ja hankeportfolioiden rakentaminen

Säätiön ympäristötyöhön käytettävät rahalliset resurssit ovat asetettuihin globaaleihin tavoitteisiin ja haasteisiin nähden suhteellisen rajatut. Siksi säätiö keskittää panoksensa myös ympäristöohjelmassa 2025–2030 yhteen tai kahteen kohdealueeseen, joihin rahoitus kohdistetaan ja joille laaditaan oma muutosteoria.

Tällainen kohdealue on esimerkiksi teräsentuotannon päästöjen vähentäminen. Teräs valikoitui ympäristöohjelman pohjaksi tehdyn kartoituksen jälkeen säätiön ympäristöhankkeiden rahoituksen ensimmäiseksi kohdealueeksi vuonna 2021. Kohdealueiden sisällä säätiö rahoittaa toisiaan täydentäviä ja tukevia hankkeita. Näitä toisiaan täydentäviä hankkeita säätiö aktiivisesti etsii, kehittää ja valitsee rahoitettavaksi strategisesti niin sanotun etsivän hanketyön metodeilla.

Säätiön näkemyksen mukaan tietyille

kohdealueille rajattu hankkeiden rahoittaminen mahdollistaa syvemmän ymmärryksen hankkeiden vaikuttavuudesta tietyn kentän muuttamisessa, ja strategisemman hankkeiden kehittämisen yhdessä hanke-toimijoiden kanssa.

Säätiön ymmärrys hankkeiden ja niiden yhdessä tuottaman ekosysteemin vaikuttavuudesta kasvaa kohdealueisiin keskitettynä tehokkaammin kuin eri aloille hajautetussa rahoitusmallissa. Se myös mahdollistaa hankkeiden täydentävyyden varmistamisen paremmin kuin avoin apurahahaku.

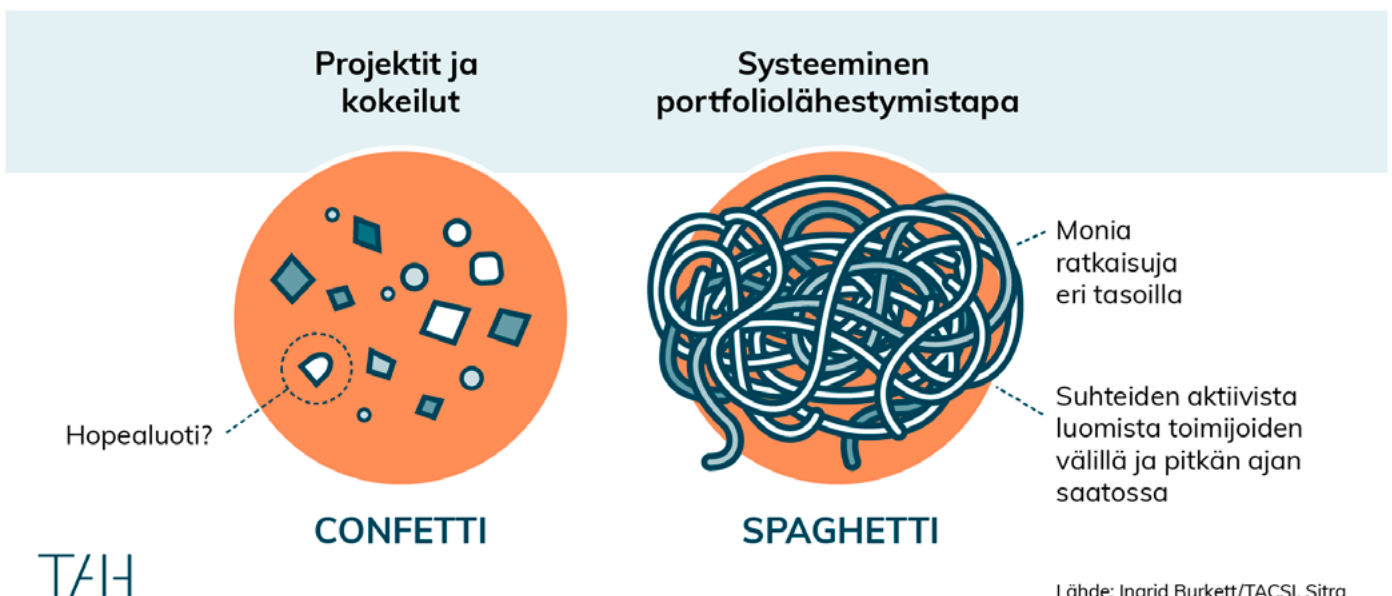
Säätiö ottaa vastaan hankeideoita ja käy dialogia hanketoimijoiden kanssa hankkeiden vaikuttavuuden kehittämiseksi. Kohdealueiden tavoitteita ja rahoitettuja hankkeita tuetaan tarvittaessa myös säätiön omilla, itse toteuttamilla hankkeilla.

Erillisten ja yksittäisten projektien hajautettua rahoittamista on joskus kutsuttu "hopealuoti"-hankkeiden etsimiseksi. Näissä tavoitteena on etsiä yksittäisiä merkittäviä muutosta luovia hankkeita. Harva systeminen murros kuitenkaan on syntynyt nopeasti pelkästään yksittäisten hankkeiden tuloksena, tai ainakin yhteiskunnallinen murros on vaatinut monen asian loksahdamista paikalleen oikea-aikaisesti. Laajat ja systemiset muutokset vaativatkin usein eri toimijoiden yhtäaikaista vaikuttamista systeemin eri osa-alueilla.

Lähestymistapa pyrkii luomaan säätiön hankkeista ja niiden toimijoista toisiaan täydentävän ekosysteemin.

Säätiön lähestymistapa pyrkii luomaan säätiön hankkeista ja niiden toimijoista toisiaan täydentävän ekosysteemin, joka edistää valitun kohdealueen muutosteorialla eri puolilta. Säätiö on kutsunut tätä eri toimijoiden kautta tapahtuvaa systeemistä muutosta "spagetti"-lähestymistavaksi.

Vaikuttavuuden aikaansaamisen haaste ei ole ratkaisujen puuttumisessa, vaan niiden kytkemisessä toisiinsa

Kokonaisuuden osia ovat esimerkiksi tutkimusyhteisöt, joissa innovaatioita syntyy; yritykset, joissa uusiin tuotteisiin ja prosesseihin päätetään investoida; sijoittajat, jotka edistävät tai rahoittavat investointeja; asiakasyritykset jotka vaativat ja ostavat parempia tuotteita; poliittiset päättäjät ja julkisen keskustelun toimijat ja kuluttajat, jotka puheillaan ja toimillaan edistävät muutosta.

Vaikka säätiö on luonut kohdealueelle oman muutosteoriansa, kohdealueen kehityksen ja myös toimijoiden keskinäisen vaikutuksen tarkka ennakoiminen on vaikeaa – siksi säätiön ympäristöhankkeiden ekosysteemeissä on useita mahdollisia vaikutusketjuja kohdealueiden tavoitteiden edistämiseen. Lopulta eri toimijoiden

Eri toimijoiden
**vuorovaikutus
voi avata uusia
läpimurtoja**
ja muutospolkuja,
joiden
mahdollisuudet
pitää käyttää
hyväksi ketterästi.

Arviointia tehdään
sekä yksittäisistä
hankkeista että
niiden yhdistelmistä.
Samalla kehitetään
menetelmää, jolla
voidaan seurata
**koko hanke-
ekosysteemin
kehittymistä.**

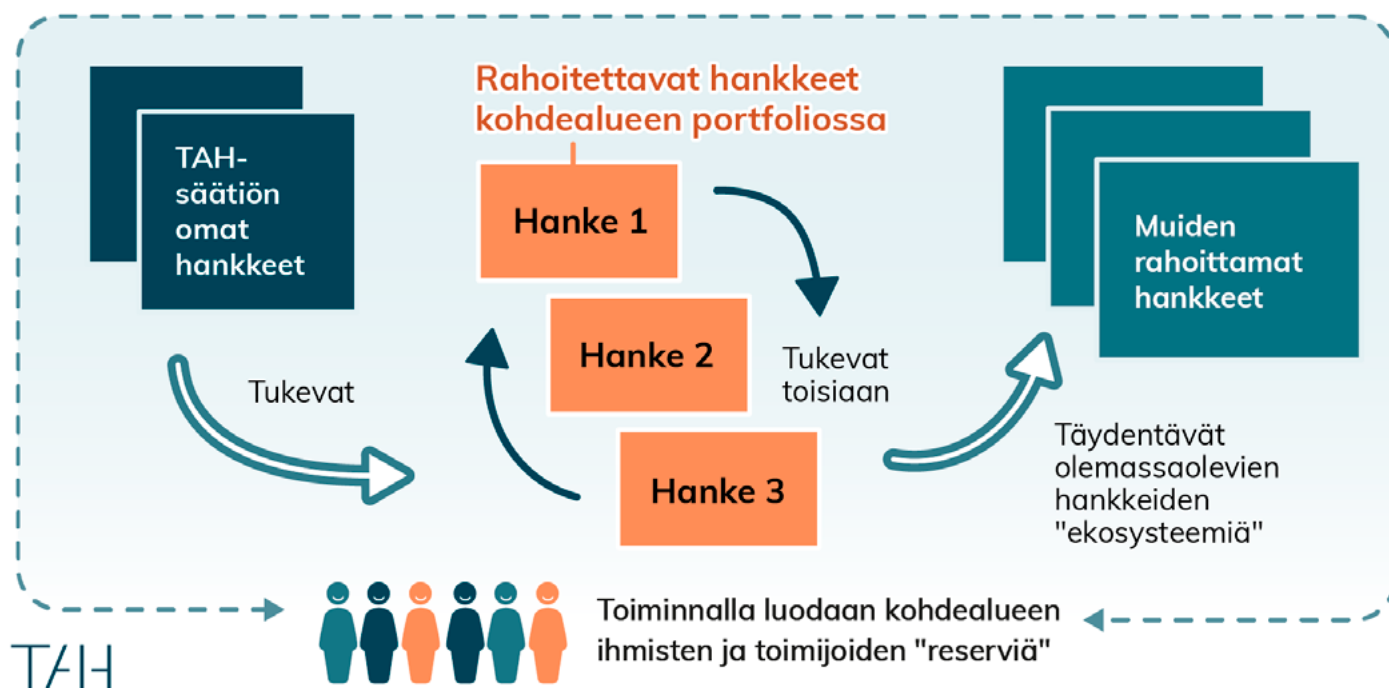
vuorovaikutus voi avata uusia läpimurtoja ja muutospolkuja, joiden mahdollisuudet pitää käyttää hyväksi ketterästi, jo olemassa olevia tai uusia hankkeita ja toimijoita tukien.

Säätiö on kehittänyt uusia tapoja arvioida hankkeiden vaikuttavuutta. Arviointia tehdään sekä yksittäisistä hankkeista että niiden yhdistelmistä. Samalla kehitetään menetelmää, jolla voidaan seurata koko hanke-ekosysteemin kehittymistä. Näitä arvioita hyödynnetään, kun säätiö valitsee ja kehittää hankkeita. Tarkoituksena on myös selvittää, miten hankkeet ja niiden toimijat tukevat toisiaan. Tavoitteena on lisätä yhteistyötä ja vuorovaikutusta eri hanketoimijoiden välillä.

Esimerkiksi päästöttömän teräksen tuotannon edistäminen on yksi säätiön rahoituksen kohdealue, jonka projektit on koottu toisiaan tukeviksi hankeporfolioksi. *Tämä on merkitty seuraavassa kaaviossa oranssilla.* Tässä esimerkissä hanke 1 tuottaa tutkimusta vähäpäästöisen teräksentuotannon mahdollisuuk-

sista, jonka tuloksia taas hanke 2 käyttää hyväkseen, kun se luo alustan terästä tuottavien yritysten ja teräksen ostajien välille. Hanke 3 taas keskittyy julkisen keskustelun luomiseen siitä, millä tavoin poliittisilla päätöksillä voidaan tukea päästöttömän teräksen tuotannon tarvitseman energia-infrastuktuurin luomista.

Tavoitteena hyvä vuorovaikutus, jossa hankkeet täydentävät ja tukevat toisiaan

Nämä säätiön hankkeet tukevat ja täydentävät jo olemassa olevia ja muiden säätiöiden rahoittamia hankkeita, esimerkiksi vähäpäästöisen teräksen sertifiointihankkeita tai hankkeita, joissa arvioidaan hiilitullien vaikutusta terästeollisuuden strategioihin eri maissa. Näin ne luovat kokonaisen hanke-ekosysteemin, jossa on erilaisia toisiaan täydentäviä ja tukevia hankkeita ja toimijoita ja useita yhtä-aikaisia vaikutusketjuja.

Säätiö haluaa tuoda yhteen osan näistä hanketoimijoista, jotka vaikuttavat vaikkapa teräksen ostajiin ja toisaalta päättäjiin lisätäkseen yhteistyötä ja mahdollisia synergioita eri toimijoiden kesken.

Kaavakuva toimii esimerkkinä ja on todellisuuteen verrattuna liian siisti. Tosi-asiassa hankkeiden yhteydet ja toimijoiden ekosysteemit muistuttavat enemmän yllä kuvattua vuorovaikutusten "spagettia".

Toimijoiden VAHVISTAMINEN

Eräs keskeinen portfolio-lähestymistavan etu on se, että hankkeiden rahoittamisen kautta kohdealueille ja ekosysteemiin tuodaan lisää ihmisiä, jotka edistävät osaamisellaan kestävyys siirtymää. Ilmastonmuutoksen vaatimat muutokset yhteiskunnissa tulevat joka skenaariossa olemaan nopeimpia ja suurimpia siirtymiä ihmiskunnan historiassa. Tässä siirtymässä yksi keskeinen pullonkaula on eri yhteiskunnan osa-alueilla toimivien, osaavien ihmisten puute. Tarvitaan ihmisiä, joilla on tarvittavaa asiantuntemusta ja verkostoja suunnitella ja toteuttaa muutoksia, ja jotka osaavat huomioda ennakoivasti ratkaisujen sekä myönteiset että kielteiset vaikutukset ympäristölle.

Yksittäiset hankkeet eivät siis pelkästään luo tuloksia, vaan ne luovat myös uusia ja aiempaa kokeneempia ja osaavampia toimijoita, lisäten heidän verkostojaan ja vuorovaikutustaan. Tällä voi olla yksittäistä hanketta pitkäikäisempi vaikutus ilmasto- ja kestävyystyössä.

Yksittäiset hankkeet eivät siis pelkästään luo tuloksia, vaan ne luovat myös **uusia ja aiempaa kokeneempia ja osaavampia toimijoita.**

Siirtymän vaatimien toimijoiden vahvistaminen eri yhteiskuntien osa-alueilla onkin merkittävä osa hankkeiden suunnittelua ja rahoittamista. Tavoitteena on vaikuttaa pitkäjänteisesti osaamiseen ja ihmisten kykyyn toimia muutoksen tekijöinä – niin, että tämän pohjalta voi syntyä uusia hankkeita, jotka ovat vielä alkuperäisiäkin vaikuttavampia.

Tämä mahdollistaa sen, että rahoitettavat hankkeet tukevat ja keräävät ympärilleen vaikuttavia ja osaavia ihmisiä, jotka pystyvät toteuttamaan siirtymän vaatimaa pitkäjänteistä työtä. Tällaisia hankkeita voidaan rahoittaa myös toisten säätiöiden kanssa yhdessä.

Etsivän hanketyön

VAATIMAT RESURSSIT JA JÄLLEENRAHOITTAJIEN ROOLI

Eräs yllä kuvatun etsivän hanketyön ja spagetti-lähestymistavan haaste on se, että strategisten, toisilleen lisäarvoa tuottavien hankkeiden tunnistaminen vaatii säätiöltä työtä ja aikaa. Näitä kuluu sekä olemassa olevien hankkeiden, toimijoiden dynamiikan, että mahdollisten muutospolkujen

löytämiseen ja ymmärtämiseen. Kohdealueiden syvempi kartoitus ja hankkeiden tuloksien seuraaminen tuottaa yhä paremman kuvan muutospoluista ja mahdollisista hankkeista, mutta TAH-säätiön resurssit ovat olleet rajalliset useiden kohdealueiden samanaikaiseen kartoittamiseen. Tähän haasteeseen on vastattu palkkaamalla lisää henkilöstöä TAH-säätiöön sekä rajaamalla säätiön kohdealueiden määrää.

Eräs säätiökentässä käytetty mahdollisuus eri kohdealueiden rahoittamisen nopeuttamiseksi on rahoittaa erikoistuneita jälleenrahoittajia, jotka vastaavat varsinainen hankkeiden identifioinnista. Useat säätiöt ja järjestöt keskittyvät rajattuihin työalueisiin, ja niillä on hyvä ymmärrys ja hyvät verkostot alueellisesti. Näiden jälleenrahoittajien rooli on toimia rahoituksen kohdistamisessa omalle kohdealueelleen ja hankkeiden etsiminen ja rahoittaminen niissä. Tällaisten jälleenrahoittajien rahoittaminen on myös ollut merkittävänä osana TAH-säätiön työkalupakkia teräksen päästövähenemysten edistämiseksi.

3. Säätiön ympäristöhankkeiden kohdealueet 2025–2030

Säätiö kartoitti 2021 ympäristöohjelmaansa varten viisi kohdealuetta: hiilineutraali teräs, puhdas lämmöntuotanto, metsä- ja meriekosysteemit, ruoantuotanto ja -kulutus, hiilidioksidin talteenotto ilmakehästä. Näistä rahoituskohteeksi päätyi hiilineutraali teräs. Uudessa ympäristöohjelmassa selvitetään mahdollisuutta laajentaa rahoitusta toiselle kohdealueelle.

Hiilineutraali TERÄS

Säätiö päätti keskittää rahoituksensa 2022–2025 teräksen päästövähennysten edistämiseen. Säätiön terästyön muutosteoriaan ja rahoitettuihin hankkeisiin voi tutustua [säätiön nettisivuilla](#).

Säätiön 2025–2030 strategian mukaisesti säätiön uudessa ympäristöohjelmassa

jatketaan teräskohdealueen rahoittamista 2025–2030, mutta samalla aletaan valmistella päätöstä uuden kohdealueen mahdollisesta rahoittamisesta seuraavina vuosina.

Kohdealue voi olla joku aiemmin kartoitetuista alueista tai uusi kohdealue. Säätiö päivittää ympäristöohjelmansa kun uusi kohdealue on valittu. Säätiön lisäarvosta kohdealueiden rahoittamisessa tehdään vuotuinen arvio, jonka perusteella tarvittaessa siirretään rahoituksen painopistettä enemmän ympäristön kannalta lisäarvoa tuottavaan alueeseen. Siirto tehdään kuitenkin asteittaisesti, niin että toimijat, jotka tekevät pitkäjänteistä työtä kohdelueella ehtivät hankkia muita rahoituksen lähteitä.

Säätiön
lisäarvosta
kohdealueiden
**rahoittamisessa
tehdään
vuotuinen arvio.**

Kestävyyismurrosta

EDISTÄVÄT HANKKEET

Säätiö on ensimmäisessä ympäristöohjelmassaan 2021–2025 rahoittanut niin sanottuja läpileikkaavia hankkeita, jotka ovat edistäneet keskustelua ja päätöksentekoa ympäristökriisistä ja sen ratkaisuista.

Vuosina 2025–2030 säätiö jatkaa kestävyismurrosta edistäviä hankkeiden rahoitusta myös kohdealueiden ulkopuolella. Säätiö voi tukea poikkeuksellisen oivaltavia, kestävyismurroksen systeemistä ymmärrystä tukevia hankkeita, joilla on mahdollisuus edistää keskustelua ja ymmärrystä ympäristöpäätöksenteossa tai ihmisten osallistumista ja vaikuttamista siihen. Rahoitettavat hankkeet luovat osaltaan systeemistä kokonais kuvaa siitä, miten voimme pysyä planeetan kantokyvyn rajoissa. Hankkeet voivat hahmottaa esimerkiksi eri

toimintojen ja ratkaisujen roolia ja suhteita toisiinsa tai niiden mittakaavoja. Ne voivat myös mahdollistaa tai demonstroida ja inspiroida toimintaa, kampanjoita, tapatumia tai viestinnällisiä tekoja.

Hankkeissa on mahdollisuus myös tarvittaessa ottaa kunnianhimoisia, mittakaavan haasteeseen vastaavia riskejä – mahdollisuus kokeilla ja epäonnistua. Hankkeilla ei kuitenkaan saa olla edes epäonnistuessaan merkittäviä haitallisia vaikutuksia mihinkään planeetan turvarajojen osa-alueeseen. Synergiat säätiön pääomavirtoihin vaikuttamiseen, säätiön poliittiseen vaikuttamiseen ja ympäristöhankkeisiin eivät ole välttämättömiä, mutta katsotaan eduksi hankkeita valittaessa.

Hankkeissa on tarvittaessa mahdollisuus ottaa **kunnianhimoisia, mittakaavan haasteeseen vastaavia riskejä** – mahdollisuus kokeilla ja epäonnistua.

Pääomavirtoihin

KOHDISTUVA VAIKUTTAMISTYÖ

TAH-säätiön vaikuttamistyö keskittyy strategian mukaisesti ympäristöohjelman tavoitteiden tukemiseen – keskittyen tällä hetkellä terästyöhön – ja vaikuttamistyöhön pääomavirtoihin kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi. Tämä pääomavirtavaikuttamisen työalue

tukeutuu muutosteoriaan ja suunnitelmaan, joka kytkeytyy myös globaalissa tilanteessa ratkaisevan tärkeän eurooppalaisen ilmastojohtajuuden turvaamiseen tähtäävään säätiöyhteistyöhön. Työtä tuetaan myös hankerahoituksella.

Lue lisää työstämme
osoitteessa:
tahsaatio.fi

The background is a solid orange color. A dark brown diagonal band runs from the top left towards the bottom right. Scattered across the orange background are numerous small, dark brown crescent moon shapes. The text 'TAH SÄÄTIÖ' is written in a large, white, sans-serif font, and '2025' is written in a smaller, white, sans-serif font below it.

TAH SÄÄTIÖ

2025